

**VÁCSZENTLÁSZLÓI NAPKÖZIOTTHONOS ÓVODA ÉS
KONYHA
TEVÉKENYSÉGGÖZPONTÚ PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Programunk Fábián Katalin Tevékenységközpontú Óvodai Pedagógiai
Program adaptációja helyi sajátosságainkkal kiegészítve

„Gyermekeinket nem megvédeni kell az élet nehézségeitől, hanem alkalmassá tenni őket azok leküzdésére!

Tartalom

1. BEVEZETŐ
2. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA, SZEMÉLYI - TÁRGYI FELTÉTELEI
3. ÓVODAKÉP – GYERMEKKÉP
4. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJA, FELADATAI
5. A FEJLESZTÉS TARTALMA, TEVÉKENYSÉGEK
6. A FEJLESZTÉS KERETEI
7. A NEVELÉS – TANULÁS TERVEZÉSE ÉS IDŐKERETEI
8. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE
9. GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉGÜNK
10. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE, AZ ISKOLA ÉRETTSÉG KRITÉRIUMAI
11. ÓVODÁNK BELSŐ ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

1.Bevezető

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 26 § (1), alapján az Óvodai Pedagógiai Program az óvoda alapidokumentuma. Ez az a tájékoztató melyből a szülők megtudhatják, milyen értékeket közvetít az óvoda, és milyen fejlődési szintre kívánja eljuttatni gyermekeit. Elolvasva megismerhetik óvodánk nevelési filozófiáját, gyakorlatát, személyi, tárgyi feltételeit.

2. Óvodánk bemutatása, személyi – tárgyi feltételei

Intézményünk neve: Vácszentlászlói Napközi Otthonos Óvoda és Konyha

OM: 032864

Az intézmény székhelye: 2115 Vácszentlászló Fő u. 37

Az intézmény fenntartója: Vácszentlászló Község Önkormányzata

2115 Vácszentlászló Zsámboki u. 2/a

Az intézmény vezetője: Varga Anna

Elérhetőségeink: tel: 06/28 485-101

e-mail: vszlovoda@hfcnetwork.hu

Három csoportos óvodánk csendes, nyugodt környezetben a forgalmas főúttól távol, lombos fákkal körülvéve helyezkedik el. A fák bokrok megfelelő árnyékot nyújtanak a gyermekek számára. Az udvaron KRESZ – park, mellette hatalmas füves terület ad lehetőséget a különböző játéktevékenységekre. Udvarunk végében folyik el a Hajta patak, mely kiváló lehetőséget ad a természeti környezet megismerésére, felfedezésére. Sajnos az épület nagyon régi, teljes felújításra szorul. A gyermekek öltözőszekrényei az épületen végig futó folyosón kerültek elhelyezésre. Minden csoportnak külön mosdója van. Rendelkezünk megfelelő számú irodahelyiséggel, nevelő szobával, fejlesztő logopédiai szobával. Sajnos nincs tornaszobánk, és megfelelő méretű raktárunk a szakmai eszközök tárolására.

Nagyon sok udvari játékunk (roller, motor, bicikli, homokozó, trambulín stb.) van, melynek tárolása megoldott, a gyermekek könnyen ki és beviszik azokat.

Pedagógiai programunk megvalósításához szükséges eszközök, felszerelések rendelkezésünkre állnak, mely megfelel a kötelező minimális eszköz – és felszerelési jegyzékben foglaltaknak. Ezek folyamatos pótlása, korszerűsítése azonban szükséges.

Csoportszobáink sajnos elég kicsik, csak akkor tudunk mozgásos tevékenységet (körjáték, torna) végezni ha az asztalokat kivisszük. Fejlesztő társas, memória puzzle, valamint finom mozgást fejlesztő játékok megfelelő mennyiségben minden csoportban rendelkezésre állnak. Nagymozgásra főleg az udvaron van lehetőség. Trambulín, tölcser, egyensúlyozó lépegetők, karikák, célba dobók, hengerek, labdák stb. adnak lehetőséget a gyermekek mozgásának fejlesztésére.

Nevelőtestületünk tagjai magas szintű szakmai tudással, 20 -30 éves szakmai tapasztalattal rendelkező óvodapedagógusok, akik közül négy fő felsőfokú, két fő középfokú végzettséggel rendelkezik. Mindhárom csoportban egy –egy dajka segíti az óvónők munkáját.

Óvodánkban heti két alkalommal logopédiai fejlesztésben részesülnek a rászoruló gyermekek. Heti egy alkalommal hitoktatáson vehetnek részt a szülők igénye alapján.

Intézményünknek saját konyhája van, ahol egy szakképzett szakács, egy szakképzett ételmezésvezető, és két közcélú konyhai kisegítő dolgozik.

Az óvoda épületét, udvarát és környezetét az Önkormányzat karbantartó csoportja tartja rendben.

3. Óvodakép – Gyermekkép

Olyan óvoda ahol érzelmileg meleg, nyugodt, családi légkörben vidám, otthonosan mozgó, boldog, tevékeny gyermekek élnek élményekben gazdag életüket. Óvodánkban minden gyermekkel foglalkozó felnőtt viselkedésére a pozitív pedagógiai attitűd jellemző, mely nem ad helyt semmiféle előítélet kibontakozásának. Célunk, hogy szeressenek hozzánk járni a ránk bízott gyermekek!

Kialakult hagyományainkat követve, szorosan együttműködve legfontosabb partnereinkkel a családokkal, közös nevelési elvek alapján neveljük a ránk bízott gyermekeket.

Alapelveink:

- Gyermekközpontúság elviekben és a gyakorlatban
- Nevelés elsődlegességének hangsúlyozása
- Nyugodt, meleg, szeretetteljes nevelési légkör biztosítása
- Esztétikus környezet megteremtése
- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése
- Esélyegyenlőség megteremtésére törekvés
- Elegendő idő, hely, és eszköz biztosítása különböző tevékenységek gyakorolásához
- A gyermekek differenciált egyéni fejlesztése a csoport, a közösség keretein belül
- A gyermek fejlődéséhez sürgetésmentes egyéni utak keresése
- A gyermek számára a lehető legnagyobb szabadságfokú mozgástér biztosítása
- A gyermeki önállóság határainak fokozatos szélesítése
- A gyermek tisztelete, a gyermek jogainak érvényesítése
- A gyermek mozgásigényének kielégítéséhez feltételek biztosítása
- A külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése
- Az óvodapedagógusok szakmai önállóságának érvényesülése
- Az óvodapedagógusoknak lehetőség biztosítása a folyamatos szakmai továbbképzésre, önfejlesztésre.

4. Óvodánk nevelési célja és feladatai

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesedését tekinti alapvető feladatának.

Célunk: a 3 -7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magában foglalja a teljes gyermeki személyiség fejlesztését, az életre való felkészítést a tevékenységek által, és a tevékenységeken keresztül. Programunk kitűzött nevelési célját a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.

A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermekeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs szintér, amely a gyermeket formálja. A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van az elsődleges szocializáció során. Az óvoda tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet, szerves, kölcsönös kapcsolatot alkotnak. Ahhoz, hogy a gyermek képes legyen különböző program, fejlesztés, foglalkozás befogadására, testi és lelki szükségleteit ki kell elégíteni.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében

- A gyermekre való fokozott odafigyelés, egyéni szükségleteinek folyamatos feltérképezése
- A gyermek alapvető fizikai szükségleteinek megismerése és kielégítése
- A gyermek alapvető lelki szükségleteinek megismerése és kielégítése
- Az egészséges óvodai környezet megteremtése
- A gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása
- A nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása
- Megértő, elfogadó pedagógiai magatartás

A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermekek számára meg kell adni a lehetőséget az önállóan megválasztott belsőből fakadó tevékenységre. A gyermeki tevékenység szervezésekor figyelembe kell venni a 3 -7 éves korú gyermekek tevékenységének jellemzőit. A gyermeket tevékenységi vágy jellemzi. Bármilyen mozgás, cselekvés változás felkelti a figyelmét és utánzásra ösztönzi. A megismerési vágyat kihasználva szükséges minél több élményt nyújtani a gyermekeknek, és minél több lehetőséget kínálni az őket körül vevő világ megismerésére.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében

- Biztosítsa minél változatosabb többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához a megfelelő feltételeket (hely, idő, eszközök. ötletek)
- A tevékenységek megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira, a gyermekek aktuális élményvilágára
- Élmények nyújtásával segítse elő a minél sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakulását a csoportban

A képességek szerepe a nevelési cél elérésében

A társadalmi és egyéni szempontokból lényeges képességek két nagy csoportba sorolhatók:

1. kooperációs képességek
2. kommunikációs képességek

Az együttműködési és érintkezési képességek jellegét, tartalmát, színvonalát, hatékonyságát stb. mindenekelőtt az alapul szolgáló tevékenység társadalmisága (közhasznú volta, kulturális színvonala stb.) határozza meg. Más szóval: korántsem mindegy, hogy miben kooperálunk, hogy miről kommunikálunk. A tevékenység több szempontból is bázisa a képességfejlesztésnek.

Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében

- Folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára, a képességeik kibontakoztatásához, szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit
- A folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről. Ennek ismeretében törekedjen a képességek fejlesztésére.
- A kiemelkedő képességű és részképességek fejlődésében elmaradott gyermekekre egyénre szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon hatást
- Minden gyermek képességét önmagához – saját lehetőségeihez viszonyítva – igyekezzon fejleszteni

Szocializáció, érzelmi nevelés

Az elsődleges szocializáció helyszíne a család. A családok spontán módon megvalósítanak dolgokat a társadalomba való beilleszkedés feladataiból. Az óvoda azonban tudatosan beépítve, kombinálva, kiegészíti, újrendezi, felerősíti a családi szocializációs hatásokat. Az óvodai szocializáció feladata a szociális életképesség megalapozása, továbbfejlesztése. Az óvodai nevelés kitűzött céljait, csakis a családdal való szoros és egyenrangú együttműködés segítségével valósíthatjuk meg. Óvodánk nyitott, kezdeményező szerepet tölt be ebben a kapcsolatban. A nyitottság egyfelől a családok szokásai, életvitele, értékrendje felől megközelítve, másfelől az óvoda toleráns, megértő, elfogadó hozzáállásaként értelmezendő. Az óvoda szolgáltató intézmény, alkalmazkodik a környezetéhez és ebbe beletartozik a család is, természetesen ez az alkalmazkodás addig elfogadható és reális, amíg az, az óvoda nevelési céljainak is megfelel.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága az érzelmvezéreltség, ami a szocializáció során is meghatározó módon segíti elő a környezet megismerését, az eligazodást, a mindennapi élet problémáival való megbirkózást. Nagyon lényeges tehát, az érzelmi biztonság kialakítása, mert ez minden gyermek lelki komfortérzetének alapja.

Az óvodapedagógus feladatai az érzelmi nevelés fejlesztésében

- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése
- Az érzelmek kifejező képességének fejlesztése
- Az ösztönök és az érzelm irányítás képességének fejlesztése
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése

5. A fejlesztés tartalma

Meggyőződésünk, hogy a tevékenységek által nevelődő gyermek felnőve aktív részese lesz saját természeti és társadalmi környezete alakításának. Éppen ezért a tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg. A négyes elemeit a nevelés foglalja keretbe.

A feladatrendszer elemei egymást átszöve érvényesülnek és valamennyien együtt jelentik az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát.

A feladatrendszer elemei:

- Játék és tanulási tevékenység
- Társas és közösségi tevékenység
- Értékteremtő munkatevékenység
- Szabadidős tevékenység

Játék és tanulási tevékenység

Játéktevékenység

A játék a 3-7 éves gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége.

A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes élményeit. A környező világról sőt a világegyetem egészéről is a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználni a nevelés folyamatában céljai eléréséhez.

Programunk alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült játékra.

Célunk: Az óvodai játék, mint alapvető tevékenység biztosítása melynek során elősegítjük gyermekeink személyiségének megismerését, képességeinek, kompetenciáinak fejlesztését, akarati tulajdonságainak alakítását, szociális és társas viselkedésének, magatartásának formálását.

A gyermeki játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, ezért fontos, hogy:

- spontán, szabadon választott, minden külső kényszertől mentes tevékenység legyen
- következmény nélküli legyen

Szabad játék ez azt jelenti, hogy a gyermek szabadon választja és minden külső kényszertől mentesnek éli meg.

Napirendünk összeállításánál figyelünk arra, hogy elegendő időt hagyjunk az elmélyült, szabad játék kialakulására. A csoportszobák berendezésénél fő szempont volt, hogy legyen kialakítva minden fajta játéktevékenység végzéséhez megfelelő hely, kis kuckó, baba sarok, konyha, fodrászos, autós, építő stb.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az elmélyült gyermeki játék kibontakozásának. Az óvónő utánozható mintát ad a játék tevékenységére, majd bevonható társ, segítő lesz, ha a játék elakad.

Játékfajták

Gyakorló játék: A gyermek újra és újra, ismételt ugyanazt a cselekvést, közben tapasztalatokat szerez, egyszerű ok-okozati összefüggéseket ismer fel. Ez a cselekvés lehet mozgásos, manipulációs, vagy verbális. Ez a fajta játék a 2-3 éves gyermekekre jellemző, de a nagyobbak játékában is jelen van.

Szerepjáték: Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. Szokták szimbolikus, utánzásos, fantáziajátéknak is nevezni. Játékukban a gyermekek utánozzák a felnőtteket, a társaikat, azonosulnak az óvó néni, a szülő cselekvéseivel, gesztusaival. Megelevenítik a felnőtt és gyermek közötti kapcsolatot, közben új magatartási formákat sajátítanak el. A társakkal való együtt játszás során fejlődik kommunikációs és kooperációs képességük, alakul a gyermekek erkölcsi, akarati tulajdonsága, kognitív képessége. Fejlődik képzeletük amikor kitalálnak egy –egy történetet, és beleélik magukat a kitalált szerepbe. A játékot meg kell szervezni, így fejlődik szervező készségük, gondolkodásuk, empátiájuk, azzal, hogy elfogadják társaik érzelmi megnyilvánulásait. Szerepjáték során a gyermekek megtanulják elfogadni a maguk által alkotott szabályokat, alkalmazkodnak azokhoz amely már a szabályjáték feltételeinek megteremtését jelenti.

Szabályjáték: Ez a játékfajta előre tervezhető, a menete adott, pontos, meghatározott szabályok vannak pl. társasjátékok.

Konstruáló játék: Olyan tevékenység, ahol a gyermekek játékukhoz, vagy az alkotás örömeért a környezetükben található eszközök, tárgyak kombinatív felhasználásával, illetve megmunkálásával tárgyyszerű alkotásokat készítenek. Ide tartoznak az építőjátékok, konstrukciós játékok a barkácsolás. A játék során alakul, fejlődik a gyermek szem – kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak – formaállandósága, rész és egészviszonyának észlelése, képzelete, kreativitása.

A játék objektív feltételei:

- **Játékidő:** Az óvoda napirendjében, időbeosztásában a játék kiemelt jelentőségű. Biztosítjuk, hogy az összes előforduló játékfajtahoz minél hosszabb összefüggő játékidő álljon a gyermekek rendelkezésére
- Kerüljük a játék indokolatlan megszakítását, a játék befejezését kellő időben tudatjuk, kellő empátiával a játéktevékenység sajátosságának megfelelően („ Lassan lejár a sofőr munkaideje. Ilyenkor a garázsba mennek az autók”)
- **Megfelelő hely:** Óvodánk kicsi csoportszobái ellenére próbálunk helyet biztosítani a különböző fajta játékokhoz. Figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, igényeit. A kicsiknek védettség érzését biztosítunk, a nagyoknak a függetlenség érzését. Udvari játékokra a tágas füves udvar megfelelő helyet ad, a Kressz park pedig motorozásra, rollerezésre alkalmas, de játszhatnak a folyosón is pl. ugráló labdázás
- **Játékeszközök:** Intézményünk a gyermekek életkorának és csoportbeli létszámának megfelelő mennyiségben, formákban, színekben különböző anyagokban rendelkezik megfelelő játékszerekkel.

A játék szubjektív feltételei:

- **Pozitív légkör:** Meghatározó feltétele a jó játéknak. Óvodánkban törekszünk a derűs, nyugodt, szeretetteljes, biztonságot nyújtó légkör kialakítására, hiszen az így kialakított pedagógiai környezet biztosítja a felszabadult, örömteli, elmélyült játék kibontakozását.
- **Az élmény,** és a gyermek meglévő tapasztalata egyben a játék egyik feltétele. Lehet ez az óvó néni meséje, az udvaron virágok ültetése, vagy kirándulás, szánkózás stb. a játék tartalmát alapvetően befolyásolja. Az élmények nagy részét a gyermek saját környezetében éli át, onnan hozza magával. Másrészt ezeket az élményeket az óvodapedagógus tudatosan szervezi, tervezi és a csoport együttesen éli át. Ilyenek a séták, kirándulások a piacra, bábszínházba, állatkertbe stb. A megszerzett élmények feldolgozását az óvodapedagógus a játék eszközök a játéktéma, fejlesztésével, bővítésével, valamint a játékban való személyes jelenléttel segíti elő.

Tanulási tevékenység

A tanulás hétköznapi értelemben olyasminek a tudását, teljesítését jelenti, amit korábban nem tudtunk. A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik az óvodáskorban. A gyermek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul a kisgyermek. Játék közben, játékosan szinte észrevétlenül tanul. Tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy eröltetés nélkül spontán vagy irányított módon tanuljon a gyermek. Azt szeretnénk elérni, hogy a gyermek örömmel és önként vegyen részt ebben a folyamatban, ne csupán a külső motiváció (jutalom) készítse erre. A célunk, hogy megfelelő színvonalú feladatok elé állítsuk a gyermekeket, természetesen minden gyermek esetében képességeinek megfelelően, a követelményeket az egyéni teljesítőképességhez mérve. A sikerélmények erősítik a gyermek önbizalmát és bátorságot adnak neki az újabb, nehezebb problémák megoldásához. A sorozatos kudarcok ellentétes hatást váltanak ki. A gyermek bátortalanná, féltőssé, visszahúzódomá válik, alulértékeli önmagát és alatta marad saját teljesítőképességének. A nevelés egészén belül megvalósuló tanulás, kötött és kötetlen kezdeményezések, foglalkozások, beszélgetések, tapasztalatszerző séták stb. formájában, a napi élet bármely mozzanatában egyaránt megoldható.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit

- A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése
- Komplexitásra törekvés a tanulási tartalmak tervezésénél, feldolgozásánál
- Differenciálás a tapasztalatszerzés sokoldalúságára törekvés

Társas közösségi tevékenység feltételeinek megteremtése, és tartalma

Az ember társas lény. Ebből a kétségbevonhatatlan biológiai és pszichológiai tényből következik, hogy minden nevelési intézménynek, az óvodának legfőképpen, kötelessége az egyén társas lény mivoltának fejlesztése. Programunk két koncepcionális oszlopa a kommunikáció és a kooperáció fejlesztése. Mindkét képességnek a lényege a társak a társaság jelenléte, egyik sem végezhető egyedül. A gyermekkel szemben támasztott két fő elvárás: próbáljon meg másokkal érintkezni és együttműködni. Pedagógiai programunk négyes feladatrendszerre megfelelő bázist nyújt a kooperációs és kommunikációs képességek kifejtéséhez. Nagyon fontos feladatunk az óvodában tudatosan törekedni a közösségekben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és a közös tevékenység kibontakoztatására. Mindez természetesen nem jelenti az egyén fejlesztésének mellőzését. A jó közösséget mindig egyének alkotják, mégpedig olyanok, akik egyéni akaratukat, ambícióikat, vágyaikat képesek a közösség keretein belül is megvalósítani. Az óvodai csoport sikeres formálása esetén a társadalom számára igen hasznos közösségi érzés, közösségi tudat és magatartás mellett mások megbecsülése, a közös szokások kialakulása, a hagyományok tiszteletben tartása, sőt a csoport követelménye is alakul. A csoportban elfogadott normák befolyásolják a gyermekek cselekedeteit. A gyermekközösség kialakítása a tevékenységek rendszerén keresztül valósítható meg.

Feladatunk:

- Az óvoda szokásrendszerének kialakítása
- A befogadás (beszoktatás)
- A gyermek gondozása
- Az egészséges életmódra nevelés

Az óvoda szokásrendszerének kialakítása.

Az óvodai élet zökkenőmentességét, harmonikusságát és nyugalomát a megfelelő szokásrendszer kialakítása biztosítja. Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást. A gyermek erkölcsi fejlődését a spontán és tudatos hatások irányítják, tempóját az életkor sajátosságai, a gyermek egyéni fejlettsége fejlődési üteme befolyásolhatja.

A szokások kialakítása az utánzáson és az ezzel összefüggő azonosuláson nyugszik. Tehát szoktatás esetén a felnőtt példamutatásának van kiemelt szerepe. A szokások alakítása már az első napokban elkezdődik a pozitív példa, a pozitív motiválás során. A biztonságot a szeretetet sugárzó gyermekcsoportban alakulnak ki a társadalom számára fontos szokások,

illemszabályok, mint az udvariasság, szolidaritás, a megbízhatóság, a másik ember tisztelete, az alkalmazkodóképesség.

Gyermekeinktől elvárható szokások, viselkedési normák:

- **Érkezéskor, távozáskor köszönjenek!** Ezt az illemszabályt minden korosztálytól elvárjuk!
- **Illik egymást meghallgatni. Szokás a megértő odafigyelés!**
- **Ha két felnőtt vagy gyermek beszélget, várják meg, míg rá figyelnek!** Ezt az illemszabályt a középsős és nagycsoportos korú gyermekektől várjuk el.
- **Tanulják meg, hogy illő szavakkal kérjenek, a kapott tárgyat köszönjék meg!** A kicsiknél elismerő dicsérő szavak kíséretében lassan kialakul, a nagyobbaktól elvárjuk.
- **Ha valami leesik, vegyék fel és tegyék a helyére, vagy adják azt tulajdonosának!**
- **Vigyázzanak környezetük rendjére, tisztaságára! Óvják a tárgyak, játékok, berendezések épségét!** Felnőtt példamutatása!!!! Minden korosztálytól elvárjuk!
- **Bármely helyváltoztatás kellő figyelemmel, halkán történjen!**
- **A nyugodt, elmélyült játékot nem illik megzavarni!** A kicsiktől nem várjuk el, de kedves szavakkal más játék felé tereljük őket.
- **Alvó gyermekek nyugalma kellő figyelemmel vigyázzanak!** Nagyobbaktól elvárjuk.
- **Hiányzó gyermekekről, felnőttekről érdeklődünk!** Az együtt töltött idő természetes követelménye, hogy észrevesszük, ha valaki hiányzik, nincs velünk.
- **Születésnapok megünneplése!**
- **Az udvaron, a szobában, kirándulás során járművön, séta alkalmával illik a halk, figyelmes beszéd!** Minden korosztálytól elvárjuk.
- **Illik türelmesen kivárni, míg a kívánt játékot a másik gyermek odaadja!**
- **Tanuljanak meg várni, amíg sorra kerülnek, pl. a szabályjátékban, vagy a véleménynyilvánításban!**
- **A kapott vagy kívánt feladat, tevékenység végrehajtásához, megoldásához, kitartó, türelmes magatartás szükséges!**
- **Tanuljanak mag lemondani dolgokról!** pl. első legyen a sorban, vagy mindig ő győzzön
- **Legyen képes minden 6 éves az ismert szokások alapján igazságosan megoldani a konfliktusokat!** A játékeszközök, a szereposztások vonatkozásában.
- **Küzdjön az igazáért – az ismert szokások alapján – kellő illendőséggel!** pl. az adott szó, az óvónőnek tett ígéret betartásával.
- **Legyenek megértőek – elsősorban a nagyok – az újonnan óvodába kerülő gyermek társaikkal szemben, gyengébbekkel, kevésbé ügyesekkel, szomorú, elesett társaikkal szemben!**

Az új gyermekek befogadása (beszoktatása)

Óvodánkban a befogadás szülővel együtt a gyermek igényének megfelelő tempóban fokozatosan történik, már augusztus közepétől. (ha erre igény van) Az új gyermek eleinte 1-

2 órát, majd egyre hosszabb időt tölt az óvodában. Minden gyermek estében a szülővel közösen kell ebben a kérdésben dönteni. Bizalmon alapuló jó kapcsolat kialakítására törekszünk a szülőkkel, melyet intézményünk a nyitott óvoda elve alapján látja megvalósíthatónak. A befogadás ideje alatt és azután is a gyermekek kedvenc játékokat behozhatják az óvodába. A szokások alakítása úgy történik, hogy ez természetes dolognak számít az óvodában.

A gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatok:

A gondozási feladatok végzése az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt feladata. Az óvodai környezet esztétikus, harmonikus és célszerű kialakítása a veszélyforrások minimálisra csökkentése, az óvodai napirend helyes kialakítása, a gondozási feladatok végzését könnyíti meg. Az óvodába kerülő gyermek számára a környezetváltozás, az idegen emberek, új életfeltételek, a megszokott környezettől való elszakadás nagyon komoly nehézséget jelent. Ezek a változások az első időszakban a gyermek pszichés és testi állapotában átmeneti zavarokat okozhatnak. A gondozás, a gyermekkel való törődés az első kapocs, ami közel viszi a felnőttet a kicsihez, ami lehetővé teszi az átmeneti problémák kezelését. Óvodánkban az elsődleges feladatunk, hogy a gyermekek biztonságérzete, komfortérzete, valamennyi testi szükséglete legyen kielégítve, hiszen csak ezek után válik a gyermek alkalmassá a fejlesztésre. Biztosítjuk, hogy a gyermekek kellemes jó légkörben, a lehető legkevesebb várakozással sorakoztatás nélkül, szükségleteiknek megfelelően végezhesék a tisztálkodással, a wc használatával, az öltözködéssel, az étkezéssel kapcsolatos teendőiket. Napirendünk tükrözi ezt a folyamatosságot, rugalmasságot. Figyelünk a mozgás és pihenés egyensúlyára. Megalapozzuk a gyermekek tisztaságigényét. Célunk, hogy a gyermekek megtanulják önállóan ellátni magukat. Ehhez nyújtanak segítséget a felnőttek, a kicsiknek a nagyobbak. Az egyéni bánásmód, az egyes gyermekek sajátos igényeinek figyelembevétele a gondozás estében is érvényesül. A hátrányos helyzetben lévő gyermekek estében különösen figyelünk az egészségügyi szokások gyakorlására, a testápolás sorrendjének megismertetésére. A szülők segítségével próbáljuk elérni, hogy a gyermekek ruházata kényelmes, célszerű legyen.

Az egészséges életmódra nevelés, egészségfejlesztés

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési – oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi – lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési – oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Kiemelt figyelmet fordítunk:

- az egészséges táplálkozásra
- a mindennapos testmozgásra
- a testi és lelki egészség fejlesztésére
- a bántalmazás az erőszak megelőzésére
- a baleset megelőzésére
- a személyi higiéné területére

Az egészséges életmódra nevelés mai életünkben felértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövő gyermekek önmaguk által kialakított életstílusát. A helyes és egészséges táplálkozási szokások kialakításánál a rendszerességre törekszünk.

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. A folyamatos tízórai lehetővé teszi, hogy a gyermekek igényeiknek megfelelően, bizonyos időn belül étkezhessenek (fél 9 és fél 10 között) Az ebédet, és uzsonnát azonos időben kínáljuk. Hetente gyümölcsnapot tartunk. Az évszaknak megfelelően természetes vitaminforrásként változatos módon kínáljuk.(gyümölcs saláta, befőtt stb.) Óvodánkban saját konyhája van, így megfelelő mennyiségű és minőségű étel kerül a gyermekek asztalára. Fokozott figyelmet fordítunk az étkezések körülményeinek esztétikumára. Vasalt tiszta terítők, hajtogatott szalvéták (naposok hajtogatják) esztétikus evőeszközök, a kellemes halk beszélgetés a kulturált étkezési szokások stb. fokozzák az étkezés pozitív hatását.

Tágas udvarunk kiváló lehetőséget ad a szabadban való mozgásra, játéokra. Fontosnak tartjuk, hogy minél több időt töltsenek gyermekeink a szabadban. Mindennapos testnevelésünket amíg az időjárás engedi a szabadban tartjuk. A napfény, a levegő, a víz, az eső is edzi, erősíti a gyermekeket. Télen a szánkózás a csúszkálás a hógolyózás jelent örömet. Természetesen az időjárásnak megfelelő ruházatra van szükség kint és bent egyaránt. Séták, kirándulások alkalmával figyelünk a gyermekek teherbíró képességére. Csak addig követeljük meg a párosával való haladást amíg azt a gyermekek biztonsága, testi épségének megóvása ezt igényli.

Nagy figyelmet fordítunk környezetünk, a természet megóvásának fontosságára.

Községünkben évek óta szelektív hulladékgyűjtés folyik, amit az óvodában is alkalmazunk. Minden csoportban külön kukába gyűjtjük a hulladékot, beszélünk az újrahasznosításról, és a tevékenységek során rengeteg újrahasznosítható dolgot használunk. Látogatást szervezünk a szeméttelrepre, ahol megfigyeljük a válogatás, a komposztálás folyamatát.

Udvarunk végében folyó Hajta patak kiváló lehetőség a megfigyelésre. Foglalkozásokon beszélgetünk a víz a föld megóvásáról, védelméről. Óvodánk udvarán lévő kiskertbe közösen ültetünk virágot, duggatunk hagymát, télen élősarkot alakítunk ki a szobában.

A környezeti higiénia nevelés magában foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, a csoportszobák gyakori szellőztetését, a helyes fűtés és világítás biztosítását. A gyermekek játékeszközeit rendszeresen fertőtlenítjük.

A mindennapos óvodai nevelési gyakorlat kiemelt feladata a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, a társas kapcsolatok erősítése, a másik megismerése, elfogadása, esélyegyenlőség biztosítása.

Értékteremtő munkatevékenység.

Az óvodai nevelés feladatrendszerében klasszikus terület a munkatevékenység. Célja: olyan képességek fejlesztése, amelyek a munkatevékenységgel fejleszthetők a leghatékonyabban. Ilyen képesség a

- kitartás

- kötelességtudat
- többiekkel való együttműködés
- szervezőképesség
- felelősségvállalás
- versengés és segítségnyújtás
- speciális, az adott tevékenység végzéséhez szükséges képességek pl.) kerti eszközök, takarító eszközök, stb. használata

Nevelési célunkban az életre készítjük fel a kisgyermeket, óvodánkban mi azt szeretnénk elérni, hogy a gyermekek szeressenek tevékenykedni, szívesen végezzenek saját maguk és társaik számára olyan cselekvéseket, amelyek a munkatevékenység körébe tartoznak. Természetesen játékosan, örömmel végezzék ezeket. Fontos pedagógiai alapelv, hogy semmit sem csinálunk meg, amit a gyermek is el tud végezni.

A munkavégzés tartalma:

- önkiszolgálással, biológiai szükségletekkel kapcsolatos tevékenységek önálló végzése, öltözködés, tisztálkodás.
- közvetlen tárgyi környezet karbantartása, játékok elrakása, csoportszoba rendben tartása
- udvaron végezhető kisebb fizikai munkák, a környezeti nevelés elengedhetetlen mozzanatai, levél gereblyezés, növények locsolása
- kisebb megbízatások végzése, naposi feladatok, szalvéta hajtogatás, élősarok gondozása stb.

Az önkiszolgálásnak nagy jelentősége van, hiszen a gyermek minden magával kapcsolatos teendőt a lehető legkorábban próbálja önállóan végezni. Hagyjuk, hogy saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá. Fontos, hogy a szülők otthon is engedjék gyermeküknek az önálló tevékenykedést.

Másik fontos területe a munkatevékenységnek a másokért végzett munka. Nevelési cél szempontjából kiemelt terület, mert a társakkal való együttműködésre ad lehetőséget. A naposság, a naposi feladatok végzése kiváló terepe annak, hogy a gyermekek megtapasztalják a csoport érdekében végzett munka örömét, és a nagyfokú önállóságot.

Naposi teendők:

- Étkezések előtt asztalok megterítése, terítő, evőeszközök megfelelő mennyiségben és sorrendben való felhelyezése az asztalra, szalvéta hajtogatás
- Étkezések után az asztalok leszedése, poharak kivitele a tálalószekrényre, használt szalvéták kidobása, terítő összehajtása helyére rakása, szükség szerint asztal alatt a morzsa összesepreése, kancsó elvitele a konyhára
- Élősarok gondozása

A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan használjuk fel nevelési céljaink megvalósítása érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket. A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljes összhangban.
- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhessek azokat.
- A munkatevékenység végzése minden esetben differenciáltan, a gyermekek sajátos igényeinek figyelembe vételével valósuljon meg.

Szabadidős tevékenység

A szabadidő igazi tartalma, a termékeny idő felhasználási lehetőségek közötti szabad választás, egyéni döntés. A kisgyermek számára felkínált sokfajta tevékenység közül igazából nem, vagy csak nehezen tud választani. Egyszerre szeretne mindenütt ott lenni, mindennel játszani, mindent megfigyelni. A szabad, autonóm egyéniség által determinált öntevékenység egyenlő a döntéssel. Ennek közelébe kell eljuttatni a gyermeket. A felkínált lehetőségek:

- bábozás, rajzolás, festés, barkácsolás, zene, tánc, társasjáték, mese – vers stb.
- udvaron: magasugrás, hullahopp karikázás, rollerezés, motorozás, hintázás, homokozás, krétával rajzolás, célba dobás, mászókázás, egyensúlyozó járások a gumikon, csúszdázás, focizás, trambulínon ugrálás, stb.

A szabadidős tevékenység gyakorlati megvalósítására kihasználjuk az összenyitható csoportszobákat, és a folyosót is.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek megszervezésében

- Törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére. Keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek.
- A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét.
- Egyszerű, saját maga és a gyermekek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését.
- Pihenőidőben és délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére.

6. A FEJLESZTÉS KERETEI

Nevelési folyamat

Tanulási folyamat

- spontán tapasztalatszerzés
- önálló irányított tapasztalatszerzés
- csoportos tapasztalatszerzés -----spontán
irányított-----kötött
kötetlen

Komplex foglalkozások rendszere

A tevékenységközpontú program pedagógiai lelke a komplexitás: az egyes tevékenységek nem feltétlenül és nem mindig különülnek el szervezetenként és tartalmilag. Programunk szóhasználatában foglalkozásnak nevezünk minden csoportos tanulási formát, legyen az A kötött vagy kötetlen. Mindkét forma pedagógiai szempontból egyenrangú, az óvodapedagógus joga és kompetenciája azt a foglalkoztatási szituációt alkalmazni, amit az adott pillanatban a legjobbnak ítél. Nem a minél több ismeret elsajátítására, hanem a meglévő tapasztalatok elmélyítésére, megértésére, és annyi új tapasztalatszerzésre koncentrálunk, amelyet a kisgyermek fel tud dolgozni az őt körülvevő világból.

Anyanyelv

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Az anyanyelv tehát integráló elemként a nap folyamán minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését szociális kapcsolatainak kialakítását és fontos szerepe van a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdésében is. Az anyanyelvi nevelés tervezése során a hátrányos helyzetű gyermekekre különös figyelmet fordítunk, mert a nyelvi hátrány a gyermek életkorának növekedésével legtöbbször súlyosbodik. A rossz kifejezőképességgel rendelkező, beszédében gátolt gyermek gondolkodási képességét nem tudja megfelelően használni. Ugyanakkor egy kevésbé intelligens gyermek jó kifejezőképesség birtokában jobb teljesítményt képes felmutatni. Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. A fejlesztésnek a gyermek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve van értelme. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja. Nem sűrgetjük, nem korlátozzuk beszédében a gyermeket. Dicsérrel, biztatással serkentjük a bátortalanabbakat a beszédre. A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség beszélgetésre, de hétfőnként erre külön figyelünk, hiszen az otthonról hozott, hétfőgént átélte élményeket, tapasztalatokat mondják el a gyermekek.

Az óvodai környezet az ott dolgozó felnőttek tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermek beszédére. Az utánzás a mintakövetés a gyermek számára az anyanyelvi

fejlődés legfontosabb eszköze. Fontos elvárás, hogy az óvoda alkalmazottainak beszéde érthető, egyszerű és világos legyen a gyermekek számára. Az óvodapedagógus ügyeljen beszédének stílusára, a hanglejtés, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazására. A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kísérjük, a beszédhibával, beszédgátlásossággal, beszédbeli elmaradással küzdő gyermekeket minden esetben szakemberhez küldjük. Óvodánkban heti két alkalommal logopédiai fejlesztésben részesülnek az arra rászoruló gyermekek. A logopédus által javasolt beszédfejlesztő gyakorlatokat beépítjük mindennapi munkánkba azzal segítve a beszédhibák javítását.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása
- A beszédöröm biztosítása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el véleményüket
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására
- Képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése
- A beszédészívonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni
- Beszédmegértés fejlesztése
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása
- A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása, logopédussal együttműködve

Matematika

A matematika a természeti – társadalmi környezetben jelen van, annak szerves része, az életre nevelés során megkerülhetetlen a környezet formai mennyiségi, téri, viszonyairól való tapasztalatszerzés és ismeretek felfedezése, rendszerezése. A matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése a külső világ felfedezésével párhuzamosan zajlik, még hozzá aktív formában hiszen érzékelve, cselekedve, megfigyelve, észlelve, emlékezve, elképzelve, gondolkodva sajátít el, ismer meg és fedez fel dolgokat a kisgyermek. A matematikai nevelés éppen úgy mint az anyanyelvi nevelés az óvoda egész napjában jelen van, felfedezhető, megérthető. 5 -6-7 éves korban már szükség van a matematikai tapasztalatok összegyűjtésére, rendszerezésére, következtetések levonására, elvonatkoztatására is. Játék és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, amelyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére.

- Minőségi eltérések megfigyeltetése: nagyobb, kisebb, hosszabb, rövidebb, magasabb, alacsonyabb, szélesebb stb.
- Mennyiségi eltérések megfigyeltetése: sok, kevés, több, kevesebb, ugyanannyi, semmi, eggyel több az 5 mint a négy, stb.
- Tő és sorszámlálás kisebbeknél 5 –ig, nagyobbaknál 10-15 ig.

- Síkidomok, testek megnevezése körberajzolása, színezése, háromszög, kör, négyzet, téglalap, gömb, kocka, téglatest
- Azonosság, egyenlőség megfigyelése
- Becslések, mérések felület, térfogat
- Vonalak megfigyeltetése színezés vonalon belül, egyenes, ferde, görbe, zárt, nyitott vonalak
- Térbeli tájékozódás nagymozgás térben, tükörben, tárgyakhoz viszonyítva, testrészek mozgatása ellentétesen,
- Páros – páratlan fogalma,
- Elvevés, hozzáadás, ugyanannyivá tétel
- Szimmetria

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén

- Az élet nyújtotta természetes szituációk keresése és felhasználása a matematikai nevelés céljainak megvalósításában
- Olyan eszközök, és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A komplex matematika foglalkozásoknak vagy kötetlen kezdeményezéseknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani

Természet – társadalom - ember

A természeti és társadalmi környezet felfedezése, megismerése

Programunk célja, hogy a gyermekeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A gyermekeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben, vagy az óvoda udvarán zajlanak. Legfontosabb feladatunk a természet szépségeire, értékeire felhívni a gyermekek figyelmét. Ez képezi majd a később kialakuló természetszeretnek az alapját. A fák, virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet, feladatot jelentenek a kisgyermekeknek. A séták, kirándulások, az óvoda udvarán és kertjében vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermekeknek. Az óvoda udvara mellett folyik a Hajta patak, amely jó lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek mindennapi levegőzésük során megfigyelhessék a patak természetes szépségeit és a benne rejlő életközösséget. Lehetőség nyílik arra, hogy az évszakok változásaival megtapasztalhassák a víz halmazállapotának változásait, és a vízben leggyakrabban előforduló állatok és növények fejlődési szakaszait. A falunkban lévő halastó még több lehetőséget kínál a madarak, halak, békák, rovarok életének megfigyelésére. A gyermekek képesek lesznek a vizet más szemmel nézni, nem csak az ember szempontjából, hanem a csodának számító sok – sok apró élőlény szemével és érzetével. A környezet felfedezését a négy évszak, annak változásai és történései foglalják keretbe. Minden

évszakban ismerkedünk és rácsodálkozunk a természet szépségeire, élvezzük a természet nyújtotta örömeit. Sok időt töltünk a szabadban gyűjtjük, begyűjtjük a természetből mindazt amit az év folyamán felhasználhatunk bármilyen foglalkozási ágban, gesztenye, dió, levelek, kavicsok, termések, magok, csigaház, virágok stb.

Már az óvodában fel lehet és fel kell készíteni a gyermekeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk. A másság, a tolerancia kérdésköre az utóbbi években egyre fontosabb elemévé vált a nevelésnek. Ahhoz, hogy a kisgyermekben ez kialakuljon szükséges egy elfogadó, toleráns környezet, ami képes hatni a gyermekre, ami utánzásra készíti az érzelmei által befolyásolt kisgyermeket. Az esélyteremtés arról szól az óvodában, hogy azonos környezeti feltételek, lehetőségek biztosítása mellett, a gyermekek képességének megfelelő differenciált bánásmódban együtt nevelődjenek a különböző társadalmi környezetből érkezők. Semmilyen szinten nem megengedett óvodáskorban az elkülönítés, a megkülönböztetés. A gyermek nem tesz különbséget, csupán csak akkor ha ezt sugalja a környezete, ha ezt tapasztalja nap mint nap. A példa, a minta tehát ezen a téren is meghatározó, ezért rendkívül nagy az óvoda felelőssége. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Mindez pedig a társadalomban való harmonikus, kiegyensúlyozott élethez feltétlenül szükséges. Ide tartozik az idősebbek, felnőttek, társak tisztelete és szeretete is.

Születéstől – felnőttkorig

Ebbe a témakörbe a környezeti nevelés valamennyi fontos eleme belefér, évszakok, család, közlekedés, illemszabályok, ünnepek, hagyományok, foglalkozások, állatok- víz- föld világnapja. Az ünnepeknek nagy jelentősége van az óvodai életben. Az ünneplés lényege sokszor nem maga az ünnep, hanem a sok – sok előkészület, ami rengeteg tevékenységre, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására ad lehetőséget. Az ünnepre való készülődés erősíti a gyermekek közösségét, a gyermekek közötti együttműködést. Az esztétikus és alkalomhoz illő teremdíszítés ugyancsak lehetőség arra, hogy együtt örüljünk annak amit létrehoztunk. Itt az értékteremtésről, a gyermekcsoport által létrehozott érték, alkotás ötletmegvalósítás közös örömről van szó. Ennél komolyabb közösségalkotó tevékenységet, keresve sem tudunk találni. Ünnepi előkészületeink nyílt napok, amikor a szülőkkel együtt készülünk az ünnepre.

Megfelelő életkorban, a megfelelő tartalommal és módon végzett közlekedésre nevelés a gyermekek biztonságát, életét jelentheti. A közlekedésbiztonság éppen ezért minden életkorban nagyon fontos. Az óvoda feladata, hogy minél változatosabb tevékenységekben, olyan alapvető részképességek elsajátításához segítse hozzá a gyermekeket, amelyek által javul a közlekedési kultúrájuk. A mozgás képességei közül a testi ügyesség és a koordinációs képesség, a megismerés képességei, valamint a kommunikációs, együttműködési képesség fejlesztésében látjuk a közlekedési alkalmasság megalapozását. Az udvarunkban lévő KRESZ – parkban szeretnénk minél több, változatos tevékenységet biztosítani a képességek fejlesztéséhez motorozás, rollerezés, biciklizés.

Ünnepek, hagyományok az óvodában

- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Anyák napja
- Ballagás
- Március 15.
Gyermeknap
- Gyermekek születés és névnapjának megünneplése
- Adventi készülődés, szülőkkel együtt nyílt napon
- Mézeskalács sütés
- Szüreti nap, must készítés
- Falu karácsony

A szereplés

Az ünnepeken óvodánkban a közös szereplés dominál, de egyénileg is szerepeltetjük a gyermekeket. Önbizalom és bátorság szükséges az egyéni szerepléshez, különösen akkor ha külső szemlélők sokasága figyel bennünket. Az egyéni szereplést mindig önként vállalják a gyermekek, nem kényszerítünk erre senkit. Sok dicsérettel, biztatással serkentjük őket. Szerepelünk a nagyok ballagásán, anyák napján, karácsonykor a falu főterén.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több közvetlen tapasztalat és felfedezés szerzését a környezetben
- Tudatosan törekedjen arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a kirándulások, séták, kerti munka, vagy az ünnepek alkalmából
- Biztosítson minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabadban szervezze meg
- Biztosítsa a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, működjék

Művészeti tevékenységek: ének – zene, énekes játékok, tánc, vizuális tevékenységek, mese – vers, dramatizálás, bábozás

A művészeti tevékenységek nem csupán egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, melyeket játékidőben vagy a szabadidőben éppúgy gyakorolhatnak a gyermekek, mint a nap folyamán bármikor. A komplexitás megjelenése: rajzolás közben lehet énekelni, mondókát, verset mondani, vagy mesélni, vagy fordítva egy-egy mesét bábokkal megjeleníteni, majd képpé formálni, lerajzolni. Megcsodálni egy madár énekét, megvizsgálni

egy őszi levelet, festeni, színezni közben énekelni, őszi verset mondogatni. A gyermekek kreativitását, kreatív képességeik kibontakoztatását, óvodáskorban a művészeti nevelés által tudjuk a legjobban megvalósítani. Feladatunk, hogy adjunk minél több lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, az ének - zenében, a bábozásban, a rajzolásban stb. kifejezésre juttassák. A tapasztalatszerzés itt is alapvető fontosságú. Minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére.

Mese – vers

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki – érzelmi élményeket adnak. A magyar népköltészet, a népi hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese képi és konkrét formában tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének. A mese a kisgyermek alapvető szükséglete, ezért nincs olyan nap, hogy ne halljanak mesét. A mesék versek gerincét a magyar népmese és mondóka kincseiből merítjük, de nem zárjuk ki a modern, mai mesék, versek, vagy más országból származó irodalmi alkotások felhasználását sem. A mesék versek kiválasztásánál alkalmazkodunk a gyermekek életkorához. A kicsi 3 -4 évesek kedvelik az egyszerű szerkezetű, gyakori ismétlést tartalmazó meseszövegeket. A nagyobbak már a több szálon futó, csodás elemekkel átszőtt, hosszabb terjedelmű meséket szeretik. Mesehallgatás közben a gyermek világról alkotott képe alakul, fejlődik, szókincsük bővül, érzelmi életük, erkölcsi magatartásuk, értékítéletük formálódik, kommunikációs és kooperációs képességük fejlődik.

Ének – zene, énekes játékok

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés, örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének – zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Intézményünkben a zenei nevelés, fejlesztés, a Forrai Katalin által kidolgozott Ének az óvodában című könyvének, az abban található dal anyag felhasználásával valósul meg. A zenehallgatás segítségével különböző műfajokkal és hangszerekkel ismerkedhetnek.

Kiscsoportban maga az óvónő játszik énekel, játékos mozdulatokkal kíséri énekét. A felnőtt játszik a gyermekkel. Ölbe veszi, hintáztatja, megnyugtatja a gyermeket. Lényeg a testi közelség.

A nagyobbak már igénylik egymás társaságát. Nekik már szereplővel, kombináltabb mozgással nagy térben mozgó játékokat választunk.

- Egyenletes lüktetés érzékeltetése
- Ritmus, ritmus visszhang
- Zörejangok, egymás hangjának felismerése
- Szép tiszta, egyöntetű éneklés
- Dalfelismerés
- Magas – mély
- Gyors – lassú
- Halk – hangos
- Hangszerek hangja
- Táncos lépések
- Ritmus zenekar
- Dallambújtatás
- Köralakítás, körjátékok
- Mozgásos, tánc, térformák (hullámvonal, láncsor, páros vonulás, kaputartás)
- Párválasztó, párcserélő

Vizuális tevékenységek

Rajzolás, festés, gyurmázás, barkácsolás, vágás, ragasztás, varrás, kasírozás, szövés, fonás stb. A vizualitás áthatja a mindennapokat és természetesen részt vesz a személyiség alakításában, formálásában úgy, hogy műveltség tartalmakat – látás útján elsajátítható ismereteket, információkat közöl, képességeket fejleszt. A vizuális nevelés tehát képességfejlesztés, mégpedig egyéni, differenciált képességfejlesztés. A vizuális tevékenységeket a gyermekek kíváncsiságára, utánzási hajlamára, meglévő tevékenységi vágyára alapozva építjük, lényege a cselekvés, a gyakorlás, a gondolatok szabad kreatív kifejezése. A vizuális nevelés egész napos, a nap folyamán bármikor megvalósuló tevékenység. Az eszközök állandóan a gyermekek rendelkezésére állnak, hogy bármikor lehetőségük legyen, akár önállóan vagy kis csoportban az óvó néni segítségével dolgozni. A vizuális tevékenységek megszervezéséhez pedagógiai alapot elsősorban az évszakok, és az ünnepek adnak. Az önálló vizuális tapasztalatszerzést kiegészítjük kötöttebb, célra orientált egy – egy technika elsajátítását célzó, a gyermekek tér – forma és szín képzetét fejlesztő komplex foglalkozásokkal.

Az óvodapedagógus feladatai a művészeti tevékenységek megszervezésében.

- Nyugodt légkört biztosítson a szabadon, önállóan megvalósuló alkotó tevékenységek számára
- Úgy alakítsa ki a gyermekek bevonásával a csoportszobát, hogy ott a különböző tevékenységeket kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen dolgozhassanak

- Biztosítson minél több eszközt, időt, helyet és egyéni önállóságot a művészeti tevékenységek gyakorlásához
- Élményszerzéssel, ötletadással segítse a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósulását
- Az óvodapedagógus a mindennapi mesélés, verselés, ének – zene és vizuális tevékenység biztosításakor ügyeljen a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtésére

Mindennapi testnevelés

A 3 – 7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül. A gyermekek egyenletes terhelését a napirend biztosítja. A mozgás és pihenés egyensúlyának biztosításával elkerüljük a gyermekek egyoldalú igénybevételét. Nagyon fontos a szabad levegőn való minél hosszabb tartózkodás. Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdenünk. A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el.

A mindennapi testnevelés tartalma

A mindennapi testnevelés tartalmát döntő mértékben a természetes gyakorlatok képezik.

- **Járások:** Természetes járás, járás ütemtartással, járás irányváltoztatással, különböző kartartásokkal, járás lábujjon, sarkon, külső – belső talp élen, guggolásban, oldalirányban, hátrafele, csukott szemmel
- **Futások:** Lassú, gyors, közepes iramú, belegyorsuló, tempóváltással, magas térd és sarok emeléssel, futás versenyszerűen, futás hátrafele
- **Ugrások:** Helyből távolugrás, helyből magasugrás, nekifutásból távolugrás, és magasugrás, zsugorkanyarlati ugrás padon, nyuszi ugrás
- **Dobások:** Hajítás távolba, hajítás vízszintes és függőleges célba, kislabdával vagy babzsákkal
- **Kúszások:** kúszás talajon, irányváltoztatással, vonalak között, valami alatt, padon, rézsútós padon fölfelé, lefelé, kúszás eszközhordással, hátrafele, oldalirányban
- **Csúszások:** Csúszás ülésben talajon, irányváltoztatással, vonalak között, ölben babzsákkal, padon, előre, hátrafele, csúszás hason fekvésben padon, rézsútós padon
- **Mászás:** mászás talajon, irányváltoztatással, két vonal között, oldalirányban, padon, rézsútós padon, eszközhordással, előre, hátra felé, két egymástól 20 cm távolságra lévő padon, különböző magasságú eszközökön, pókjárás, rákjárás,
- **Függések:** Függés érintő magas szeren, bordásfalon, függésben lábmozgások, lajhárfüggés
- **Egyensúlygyakorlatok:** Járás padon, fejtetőn babzsákkal, eszközzel a kézben, járás rézsútós padon felfele- lefele, lépegetés különböző magasságú farönkökön, gumikon,

homokozó szélén, fel- le lépés szerekre-szerekről, járás hátrafele, oldal irányban, eszközzel a kézben

- **Gurulások:** Hossztengelykörüli gurulás, magas tartásban kéz összekulcsolva, eszközzel a kézben, gurulóátfordulás előre, hátra
- **Labda gyakorlatok:** Gurítás, előre test mellett, társnak, labda dobás elkapás két kézzel, labdavezetés, célba dobás, kosárlabda, foci

A mindennapi testnevelés időtartama a 3-4 éveseknél kezdetben 4-5 perc, később a csoport fejlettségi szintjének és mozgáshoz való viszonyának ismeretében tervezi meg az óvodapedagógus. A nagyobbak heti egy alkalommal 30- 40 perces foglalkozáson vesznek részt amelyre átöltöznek tornaruhába. A foglalkozáson - az eltérő egyéni képességeket figyelembe véve - a differenciálás módjai a következők:

- különbség a végrehajtás tempójában
- eltérés a végrehajtás mennyiségében
- különbség a segítségadás mértékében
- lehetőség adott szeren a szabad mozgás választásra

A mozgás anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük az évszak adta lehetőségeket. Valamennyi testnevelésen a gyermekek időjárásnak megfelelő kényelmes öltözékben legyenek.

Az óvodapedagógus feladatai a mindennapi testnevelés megszervezésében

- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit.
- Az egészséges életmód szokásainak kialakításával biztosítsa a testi nevelés zavartalanságát, nyugalmát
- Differenciált egyéni fejlesztés a foglalkozásokon
- Változatos eszközökkel, a szabad mozgás biztosításával, tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára

7. A nevelés – tanulás tervezése és időkeretei

Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása , még akkor is ha teljes mértékben építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan vegyük számításba, hogy a gyermekek fejlődési üteme különböző. A fejlődés dinamikája egy – egy gyermek estében a különböző területeken más és más lehet. A gyermeket foglalkoztató élmények és tapasztalatok éppen olyan részei a nevelésnek, mint az óvodapedagógus által előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok. Éves tervek készülnek, melyet 3 havi és heti bontásban részletezünk. A hosszú távú terv a fő irányokat tartalmazza és a tudatosság erősítése szempontjából van fontos szerepe. A tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt. **Kevesebbet, de azt alaposabban.** Programunk tiszteletben tartja az óvodapedagógusok szabadságát és messzemenően figyelembe veszi a lehetőségeket, és a gyermekcsoport adottságait, igényeit,

életkorát. Tehát nem határozzuk meg mennyi ideig foglalkozzon 1-1 témakörrel az óvodapedagógus.

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események hatására.

Napirend

- 7.00 – 8.00 reggeli gyülekező összevont csoportban, szabad játék
- 8.00 – 9.30 szabad játék, folyamatos tízórai, önkiszolgálás mosdóhasználat, a kialakult szokások alapján önálló, és irányított tapasztalatszerzés
- 9.30 – 12.00 foglalkozások, kezdeményezések, mindennapos testnevelés, szabad játék, levegőzés, séta

- 12.00 – 13.00 tisztálkodás, ebéd, naposi munka, készülődés a du. pihenőhöz
- 13.00 – 15.00 mese, csendes pihenő
- 15.00 – 15.30 ébresztő, tisztálkodás, uzsonna, önkiszolgálás
- 15.30 – 17.00 szabad játék, összevont csoportban, szabadidős tevékenységek, hazabocsájtás
-

Az óvoda nyitvatartási ideje napi 10 óra, 7.00 – 17.00 óráig.

Az óvoda heti terve:

Naponta 5 -15 perc

- **Hétfő:** Mese - vers
Mindennapos testnevelés
- **Kedd:** Mese – vers
Mindennapos testnevelés
- **Szerda:** Mese – vers
Mindennapos testnevelés
- **Csüt:** Mese – vers
Mindennapos testnevelés
- **Péntek:** Mese – vers
Mindennapos testnevelés

Naponta 5 – 35 perc

- Élmények meghallgatása
- Természeti-társadalmi környezet megismerése.
- Művészeti tevékenységek
- Matematika
- Művészeti tevékenységek

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban

- Éves, 3 havi, és heti nevelési – tanulási terv készítése
- Napirend és heti rend összeállítása
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése
- A nevelőmunka folyamatos értékelése
-

8. Óvodánk kapcsolatrendszere

Óvoda – család

A család és az óvoda összhangja a nevelésben a gyermek személyiségfejlődésének szempontjából rendkívül fontos, ezért egyenrangú partnerként kell megélni ezt az együttműködést. A családdal való együttműködés során mindkét félnek meg kell ismernie a másik nevelési elképzeléseit és alkalmazkodni azokhoz, illetve összhangba kell hozni az elképzeléseket. A kölcsönös bizalom és a gyermekért érzett felelősség teheti harmonikussá az együttnevelést. Az óvodapedagógusnak információkra van szüksége, ezeket az információkat pedig csak őszinte, világos, konkrét beszélgetések során várhatjuk el. Óvodapedagógusaink napi kapcsolatban vannak a szülőkkel. Nyitottságunk lehetővé teszi, hogy a szülők bármikor betekintést nyerjenek az óvoda napi életébe. Óriási jelentősége van ennek a beszoktatás ideje alatt. Óvodánkban a szülők képviselőjét a Szülői Szervezet látja el, mely 6 főből áll. Segítenek az óvodai rendezvények szervezésében, ajándékok készítésében. A szülőnek nem csak joga, hanem kötelessége is az óvodával együttműködni.

A kapcsolattartás formái:

- családlátogatás
- fogadóóra
- nyílt napok
- szülői értekezletek

Óvoda - Iskola

Az iskolának és az óvodának azonosak az érdekei, mindketten az átmeneti időszak problémáinak a csökkentésében érdekeltek. Az óvoda nevelőtestületének a feladata, hogy gyermekközpontú és nevelésközpontú szemléletét megtartva saját eredményeivel hasson az átmenet problémáinak leküzdésére. Az óvodás gyermekek megérnek az iskolai életre, az óvoda fokozatosan alkalmassá teszi őket az iskolában rájuk váró feladatok megoldására. Az elsős tanítóval való együttműködésben a kölcsönös érdeklődés, a gyermek iránt érzett felelős gondolkodás a meghatározó. Az óvodapedagógus feladata, hogy figyelemmel kísérje óvodásai iskolai beilleszkedését.

A kapcsolattartás formái:

- tanító néni látogatása az óvodába
- elsősök meglátogatása az iskolában

- közös értekezletek, szakmai megbeszélések
- májusban szülői értekezlet, melyen részt vesz a leendő elsős tanító néni

Óvoda – Egészségügyi szolgálat

A védőnő rendszeresen látogatja az óvodát (havonta) átnézi a gyermekek haját. Megbeszéljük az esetleges szociális problémákat, figyelemmel kíséri a hátrányos helyzetű gyermekeket. A háziorvos évente egy alkalommal általános vizsgálatot tart, a védőnő segítségével. A gyermekek fogászati szűrése évente egy alkalommal történik. Valkóra megyünk a fogorvosi rendelőbe. A kezelésre szoruló gyermekek szüleit értesítjük.

Óvoda – Önkormányzat

A tájékoztatás a fenntartó felé az óvoda vezetőjének a feladata. A folyamatos együttműködés, a napi kapcsolat reális képet nyújt az óvodáról. A község rendezvényein részt veszünk, a falu karácsonyán szerepelünk.

Óvoda – Szakmai szolgáltatók

A pedagógiai szakszolgálat segíti az óvodapedagógusok munkáját. Szükség esetén pszichológus, gyógypedagógus segítségét kérjük. Iskolaérettségi, értelmi képességek, fejlettségének vizsgálata, magatartászavarok felismerése. Minden év szeptemberében a logopédus kiszűri a diszlexia prevenciós fejlesztésre és logopédiai fejlesztésre szoruló gyermekeket. Az ő fejlesztésük heti két alkalommal történik az óvodában.

Szakmai továbbképzések igénybevétele, szaktanácsadó segítségével a külső kontroll beépítése nevelő munkánkba.

Óvoda – Közművelődési Intézmények

Óvodánkba rendszeresen járnak különböző művészek, bábcsoportok, zenészek. Velük szoros kapcsolatban vagyunk. Feladatunknak tartjuk, hogy a gyermekek esztétikai, erkölcsi, és pedagógiai szempontból megfelelő rendezvényen vegyenek részt az óvoda keretein belül, és kívül.

- Majorka bábszínház
- Palinta együttes
- Mosolyrahangelők együttes
- Budapest Bábszínház
- Szegedi Látványszínház
- Mosolyalapítvány

Óvoda – Gyermekjóléti szolgálat

A gyermekvédelmi alapellátás legfontosabb intézményével rendszeres kapcsolatban vagyunk. A gyermekvédelmi törvény előírása szerint a gyermekvédelmi szolgálatok feladata a gyermekei veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek és

magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben. A veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer tagjai között elsődleges helyen áll az óvoda. A törvény szerint kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása, valamint veszélyeztető magatartása esetén. A hátrányok leküzdése érdekében a jelentkező problémát közösen próbáljuk orvosolni.

- Az óvoda gyermekvédelmi felelősével rendszeres konzultációk
- Probléma esetén kapcsolat felvétel, azonnali jelzés a gyermekjóléti szolgálatnak.

9. Gyermekvédelmi tevékenységünk

Alapvető feladatunk, hogy maximálisan biztosítsuk a gyermekek alapvető szükségleteit, az érzelmi biztonságot. Célunk a hátrányok leküzdése, az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára. Az általános elvárás az óvodapedagógustól a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató, magatartás, szeretetteljes, következetesség. Kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő – fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermeke egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét. Segítse a gyermeket tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában. Differenciált nevelés, fejlesztés. Az óvodában gyermekvédelmi felelős működik, akit az óvodavezető bíz meg.

Feladata:

- A gyermekek szociális, családi háttérének megismerése
- A hátrányos, halmozottan hátrányos, veszélyeztetett gyermekek feltérképezése
- Kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálat helyi munkatársával
- A gyermekjóléti szolgálat által tartott megbeszéléseken való részvétel
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése
- Beszámoló készítése

Szülők gyermek elhelyezési konfliktusa ha az óvodát érinti

Amíg a gyermek elhelyezésére vonatkozó érvényes bírósági határozatot nem mutat fel valamelyik szülő, addig mindkettőjüket ugyanolyan mértékben megilleti gyermeke elvitelének joga az óvodából. Tehát az óvoda szempontjából mindkét szülőt azonos jogok illetik meg, és azonos kötelezettségek terhelik közös gyermekük tekintetében.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Az óvoda alapító okiratában foglaltak szerint, a fenntartó által meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel. A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői

bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani. A szülő választja ki a sajátos nevelési igényű gyermek számára megfelelő ellátást nyújtó nevelési – oktatási intézményt az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, a szülő és a gyermek igényeinek és lehetőségeinek figyelembevételével.

Az enyhe értelmi fogyatékos, beszédfogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermeket két gyermekként, a mozgásszervi, érzékszervi, (látási, hallási) közép súlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermeket, három gyermekként kell figyelembe venni az óvodai csoport létszámának számításánál, ha a nevelés – oktatásuk a többi gyermekkel együtt történik.

Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A gyermek neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember utazó gyógypedagógus, utazó konduktori hálózat útján is biztosítható.

Célunk:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Az integrált nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- Befogadó szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, alakítása.
- A gyermek terhelhetőségénél az óvónő vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát
- Ismerje fel, és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt
- A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség érdekében együttműködés a szakemberekkel, gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus
- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások, téri tájékozódást, beszédészlelés és megértés fejlesztését szolgáló eszközök biztosítása

Sikerkritériumok:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják őket
- Örömmel vesznek részt a tevékenységekben
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés

Migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést. Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet. Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük. A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

10.A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére Az iskola érettség kritériumai

Az iskolakezdés a gyermek életének egyik legjelentősebb fordulópontja. Az indulás meghatározza iskolai pályafutását, ami későbbiekben egész életére kihat. Ha nem megfelelő időben történik a beiskolázás, vagy ha a fejletlen képességek, pszichés problémák korrekciója nem történik meg, annak hosszú távú negatív következményei lehetnek: tanulási nehézség, beilleszkedési, magatartási problémák, érzelmi, pszichés tünetek.

Sokan gondolják, hogy az iskolaérettség egyenlő az okossággal és ügyességgel. Ez azonban így nem igaz. Mint ahogyan az sem, hogy hat éves kor után automatikusan iskolaéretté válik a gyermek. Az iskolaérettség összetett fogalom, a gyermek egész személyiségének fejlettségét foglalja magába. Fizikai, pszichés, és szociális alkalmasságot jelent az iskolai elvárásoknak való megfeleléshez.

Iskolaérettség:

- Az iskolai életre való alkalmasságot jelenti
- Nem azonos az okossággal, az intelligenciával
- Egy komplex, testi – lelki – gondolkodási folyamat eredménye
- A gyermek testileg és lelkileg képes az iskoláskor követelményeinek megfelelni

Az iskolaérettség megállapítása elsősorban az óvodapedagógusok feladata, akik a mindennapokban a legtöbbet látják a gyermek valós teljesítményét. Ugyanakkor sok esetben önmagában az óvónői szakvélemény nem elég. Ilyenkor történik egy úgy nevezett iskolaérettségi vizsgálat, melynek célja annak felismerése, hogy a gyermek testileg, lelkileg képes lesz-e az iskoláskor követelményeinek megfelelni. A törvény szövege szerint az a gyermek aki az adott évben augusztus 31-ig betölti a hatodik életévét tanköteles korba lép, ami azt jelenti, hogy elkezdheti az iskolát. Azonban ez nem „teljesen” kötelező. Óvodavezetői engedéllyel a következő naptári év szeptemberében, vagyis hét éves kor betöltése után is lehet iskolába mennie. Ahogyan nem egyszerre tanulnak meg a gyermekek járni, beszélni úgy az iskolaérettségnek is egyénenként eltérő az ideje. Az iskolakezdésről való döntés nagyban a szülő feladata is. Kérhet iskolaérettségi vizsgálatot, joga van a döntés ellen fellebezni, kérhet évisméltást, de kérheti a gyermek korengedményes iskolába engedését is. De ezzel a felelősség is az övé!

Fizikai alkalmasság

Iskolakezdésig be kell következnie egy úgynevezett fejlődési ugrásnak. Ez vonatkozik a testméret növekedésére is.

- **Megfelelő testi fejlettség elérése.** Kb. 120-130 cm magasság, és 20-22 kg testsúly. A kisebb súlyú gyermek fáradékonyabb, teljesítménye hullámzóbb. (Természetesen van alkatilag kisebb gyermek)
- **Megfelelő fizikai erőnlét.** Az iskolában való teljesítés megnövekedett terhekkkel jár. A 45 percig való padban ülés, koncentráció, az iskolatáska súlya megterheli a nem megfelelően érett szervezetet.
- **Fogváltás elindulása.** A csontosodás megindulását jelzi és az ülő- és állóképességgel van összefüggésbe, illetve az idegrendszer érettségéről is tájékoztat.
- **Elemi mozgások összerendezettsége.**
- **Nagy és finommozgások összerendezettsége**
- **Kialakult ceruzafogás.** A helyes ceruzafogás megsegíti a vonalvezetést. Az írás mennyiségének megnövekedésekor a helytelen ceruzafogás miatt sokkal nagyobb erőfeszítést jelent az írás.
- **Jobb- balkéz dominancia egyértelmű felismerhetősége.** A nem megfelelő kézzel történő írástanulás beszédzavart okozhat. A dominanciák akkor hibátlanok, ha azonos oldalra esnek.
- **Jól működő látás és hallás.** Tanulási nehézség oka lehet pl. a látótérkiesés, keresztezett szem és füldominancia, lassú beszédhallás.
- **Egyensúlyérzék.** Bizonytalansága idegrendszeri rendellenességre utal, mely figyelemkoncentrációs és magatartási zavart okozhat.
- **Fejlett finommotorikai mozgások.** A beszéd is finommozgás!!!!
- **A keresztcsatornák jól működnek.** Egymástól függetlenül képes mozgatni a végtagjait. A függetlenség hiánya esetén a gyermek nem csak a kezével ír, hanem sokszor a lába, nyelve, egész teste követi az írásmozgást.

Pszichés alkalmasság

Az iskolaérett gyermeket foglalkoztatja a tanulás kérdése. Várja érdeklődik az iskola felől és megjelenik a téma a játékaiban.

Az iskolaérett gyermek:

- Várja az iskolát, készül rá
- Elvégzi a rábízott feladatokat
- Kitartó, és nem hagyja félbe a tevékenységet
- Képes kb. 20 percig figyelni
- Önálló munkavégzésre képes
- A kudarcot jó tűri, elviseli a frusztrációt
- Önreflexióra képes

- Monotónia- tűrése kialakult
- Tud nyugodtan ülni, türelmesen kivárni
- Megérti az egyszerű utasításokat
- **Feladattudat, feladattartás, kötelességérzet.** Az iskolai munka elengedhetetlen része. A gyermek megérti, hogy vannak kötelességei, aminek akkor is eleget kell, hogy tegyen ha nincs hozzá kedve, ha fáradt vagy inkább játszana.
- **Érzelmi-akarati érettség.** Tudja elfogadni ha valami nem sikerül elsőre. Látja be, hogy hibázhat, és ne veszítse el türelmét.
- **Jó kudarctűrő képesség**
- **Érzelmi kiegyensúlyozottság jellemzi**
- **Akarati tevékenység megerősödése**
- **Szociális érettség.** Az osztályközösségbe való beilleszkedés elengedhetetlen feltétele a sikeres iskolai teljesítménynek.
- **Felnőttekhez való viszony.** Fontos, hogy bizalommal forduljon a felnőttekhez, ha segítségre van szüksége. A szembeszegülő gyermek megnehezíti helyzetét az iskolában.

Kognitív érettség

Hatéves korára a gyermekeknek széles körű ismeretekkel kell rendelkeznie az őt körülvevő világról. El kell tudnia helyezni magát az időben és a társadalmi környezetben.

- **Személyes adatainak ismerete.** Tudnia kell saját nevét szülei nevét, lakhelyét, születési évét, szülei foglalkozását, az évszakok, napszakok, napok váltakozását.
- **Testséma.** Biztonsággal ismerje saját testét, tudja megnevezni testrészeit.
- **Jó térérzékelés.**
- **Téri tájékozódási képesség, térirányok felismerése térben és síkban.**
- **Vizuális megfigyelőképesség**
- **Reprodukáló képesség térben és síkban.** Ez előfeltétele annak, hogy a gyermek le tudja utánozni, másolni a látott mozdulatot, térbeli konstrukciót, vagy a síkban alkotott mintát.
- **Soralkotási képesség, sorritmus folytatása.** E képesség nélkül lehetetlen megtanulni írni, olvasni.
- **Gesztalt látás.** Ettől függ, hogy a gyermek tudja-e a részeket egészként értékelni, a betűsort szóként felfogni.
- **Íránykövetés képessége.** A gyermek keze képes legyen a gyors, hirtelen irányváltoztatásra.
- **Szem-kéz koordináció.** Az írás- olvasás tanulásának alapfeltétele, hogy a szemével tudja követni a kezét, hogy közben nem a kezére, hanem a leírtakra figyel.
- **Alak, szín, forma, és nagyságállandóság kialakulása.** Fejletlensége esetén a gyermek nem tudja megfeleltetni a kis és nagybetűket, nem tud nyomtatott szövegről írottra másolni és betű felismerési nehézségei is lehetnek.
- **Alak-háttér biztos megkülönböztetése.** Ez azért kell, hogy a gyermek el tudjon vonatkoztatni a zavaró körülményektől, meg tudja különböztetni az alakot a háttértől.
- **Azonosságok, különbözőségek felismerése.**

- **Auditív megkülönböztetés.** Ez az egyes hangok elkülönítésének képessége. Komoly helyesírási nehézséget okoz.
- **Analízis-szintetizálás.** Előfeltétele az olvasás, írás megtanulásának. Azt jelenti, képes-e a gyermek hangokra bontani a szavakat, és a hangokból képes-e szavakat összerakni.
- **Átfordítási képesség.** Amikor a látott, hallott, tapintott, vagy emlékképek formájában tárolt ismereteket képi formában jelenítjük meg, vagy egy jelsorral, az írással.
- **Beszéd-készség, beszédfejltség, anyanyelvi érettség.** Beszéde tiszta, érthető, folyamatos beszéd. Szókincse, kifejezőkészsége korának megfelelő.
- **Elemi gondolkodási műveletek.** Összefüggések, felismerése, következtetések levonása, elemi logikai műveletek végzése, helyes ítéletalkotás. A lényeglátás megléte is nagyon fontos.
- **Problémamegoldó rutin kialakulása.**
- **Emlékezet (vizuális, és auditív) fejlettsége, felidézés képessége**
- **Mechanikus és késleltetett emlékezet fejlettsége**
- **Figyelem-koncentráció.**
- **Emberrajz készítése**
- **Számolási készség.** Képes egyesével növekvő sorrendben számlálni. A 10-es számkörben tud tájékozódni. Tárgyak segítségével képes elemi műveletek végzésére, pl. összeadás, kivonás.

Egyéb tudnivalók:

Az iskolaérett gyermek rendelkezik az alábbi feltételekkel is, melyeknek megtanítása a szülők feladata:

- Illendően köszönés, és a megfelelő köszönési formák használata
- Önálló öltözködés, felöltözés, levetkőzés, a ruhák összehajtogatása, ki és visszafordítása
- Cipőfűző megkötése, cipzár fel és lehúzása, gombolás használata
- Önálló tisztálkodás, kézmosás, törölköző használata, WC önálló használata, orrfújás
- Evőeszközök megfelelő használata, kés és villa fogása
- Önálló rendtartás a környezetében, a saját holmi el, ki, és bepakolása
- Nyomatott betűkkel íródott saját nevének felismerése
- Saját holmik felismerése (pl. monogramról vagy ovis jelről is)
- Megfelelő ceruzafogás, radírozás, hegyezés
- Megfelelő színezés, színismeret
- Rajzeszközök használata, olló, ragasztó, gyurma, ecset, vízfesték
- Versek, mesék, dalok, mondókák ismerete

A szervezett képzésben, oktatásban való részvétel feltétele a fenti iskolaérettségi kritériumok, alapképességek és készségek összességének megléte, hogy az iskolai tanulás folyamata örömteli és akadálymentes legyen a gyermekek számára.

Egy-egy képesség fejletlensége még nem teszi lehetetlenné a tanulást, de kisebb-nagyobb problémát már okozhatnak. Ha több területen mutat gyengébb teljesítményt a gyermek, felmerül az iskolaéretlenség gyanúja.

Az iskola éretlen gyermek jellemzői

Az iskola éretlen gyermek egész személyiségében vagy több részterületen lassabban fejlődött.

- Nem alakult ki az iskolás testforma, vagy teherbíró képessége gyenge.
- Fizikailag, szellemileg fáradékony.
- Figyelme könnyen elterelődik.
- Gondolkodása nem a tényeket ragadja meg, hanem a számára érzelmileg fontosat.
- Munkaérettsége nem megfelelő, játékos.
- Szabálytudata kialakulatlan.
- A kudarcot nehezen tűri.
- Önuralma, akarata fejletlen, érzelmei uralkodnak felette.
- Esetleg túl visszahúzó, bátortalan, sok biztatást igényel.

A fentiekből látható, hogy az iskola érettség nem csupán értelmi képességek szintjét jelenti, hanem egy sokkal összetettebb fogalom. A megfelelő fejlettség eléréséhez részben spontán, természetes érés, részben az óvodai és otthoni foglalkozás, kiegyensúlyozott, odafigyelő családi háttér szükséges.

Gyakran szükség lehet szakemberek segítségére is:

- Beszédproblémák esetén logopédiai foglalkozásra
- Részképesség fejletlenség esetén fejlesztő pedagógiai foglalkozásra
- Érzelmi kiegyensúlyozatlanság, beilleszkedési és viselkedési problémák esetén pszichoterápiára.

Ilyen esetben célszerű a gyermek számára még egy évet biztosítani, hogy a teljesítményhelyzet, megfelelés folyamatos terhe nélkül, az óvodában maradván elérhesse a megfelelő fejlettséget, érettséget.

11. Óvodánk belső ellenőrzési, értékelési rendje

Az óvoda belső ellenőrzési és értékelési feladatait az éves munkaterv tartalmazza. Az ellenőrzés legfontosabb feladata az óvodában folyó pedagógiai munka hatékonyságának mérése. Segíti az esetleges hibák időbeli feltárását, valamint, remélhetőleg ösztönzőleg hat az óvodapedagógusok munkájára.

Az ellenőrzés kiterjed:

- A pedagógus kompetenciák meglétére
- A munkaköri leírásban foglaltakra
- A pedagógiai programban kitűzött célok, feladatok megvalósítására
- Szakmai dokumentumok vezetésére
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre figyelés megvalósulására

- Munkafegyelemre
- Kommunikáció a gyermekkel, szülőkkel, munkatársakkal

Az ellenőrzés módszerei:

- Csoportlátogatás
- Írásbeli dokumentumok ellenőrzése
- Megfigyelés
- Beszélgetés

A pedagógiai munka ellenőrzésére az intézményvezető jogosult.

Országos pedagógiai - szakmai ellenőrzés

Célja: A nevelési intézmény szakmai tevékenységének és a pedagógusok munkájának általános pedagógiai szempontok szerint történő értékelése, ellenőrzése.

Az ellenőrzés kiterjed:

- Pedagógus ellenőrzés
- Intézményvezető ellenőrzése
- Intézményellenőrzés

A gyermekek képességének, fejlődésének vizsgálata

A gyermekek fejlődésének vizsgálata egyéni fejlettségmérő lapon történik. Nyomon követjük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Megfigyeléseinket folyamatosan rögzítjük, és az elért fejlettségi szintet regisztráljuk. A kapott eredményeket összehasonlítva állapítjuk meg nagycsoport év végén a fejlődést. A mérések dokumentációit a gyermek személyiség dossziéjában tároljuk.

Érvényességi rendelkezések

A 2010 szept. 1 - én hatályba lépett helyi Pedagógiai Programot a nevelőtestület egyhangú javaslatára felülvizsgáltuk és átdolgoztuk.

Jelen átdolgozott Pedagógiai Program **2017. nov. 1 – től, visszavonásig érvényes.**

A pedagógiai Program nyilvánossága:

Az intézmény honlapja

Óvodavezetői iroda

Legitimációs záradék

A programot véleményezte:

Szülői Szervezet képviselője

A Pedagógiai Programot elfogadta:

Vácszentlászlói Napköziotthonos Óvoda és Konyha Nevelőtestülete

Nevelőtestület képviselője

A Pedagógiai Programot jóváhagyta:

mb. intézményvezető

Vácszentlászló, 2017. okt.31.